

RENOVACIÓ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Rambla de Sant Joan, 50, baixos
TELÉFON, 255

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Setmanari Nacionalista Republicà

Any IV.—TARRAGONA, 19 Març de 1916.—Núm. 129.

L'encasillat

Està a punt d'apareixer el decret disolvent les actuals Corts i convocant a eleccions generals per a constituir les futures. Tot això vol dir que al Ministeri de la Governació està confeccionat el soculent pastel el lectoral tan i tan desitjat per tota aquesta plaga de paràsits que se anomenen *hijos de ministros y políticos influyentes; marquesitos y otros titulos; secretarios y directores de grandes empresas comerciales, etc., etc.* Tota aquesta gent ha trobat, ja, a hores d'ara, un puesto aont inquirir-se, un districte a qui representar en Corts.

La protecció oficial els ampara, i els ampara perquè el Govern oficial de la Nació els regoneix un mèrit i sent per ells una necessitat. O sinó a que vindria a posar an aquests candidats al fron d'altres que representen un prestigi, que tenen una historia i que sintetisen l'aspiració unànim d'un districte?

Lo que hi ha es una comedia indigna, una farsa repugnant i una trama sagnanta.

S'ho porta el regisme arcaic amb que estem regits i'l sistema de majoria qu'ens governa.

Precisament per això, perquè per a governar a Espanya es precisa una majoria, és el motiu del per què el Govern fa un encasillat aont hi dona cabuda a la relació d'individus que avans hem esmentat i que, un cop en possessió de la tan suspirada acta, lo que fan, es deixar de banda els interesos del districte per a representar, els uns, el seu patrimoni i llurs hisendes; els altres la política partidista dels seus pares; altres el seu caciquisme indigne; altres els interesos de la companyia o empresa que representen o assessoren...

Heu's aquí com estem regits a Espanya. Sort n'hi ha d'alguna regió, com Catalunya, en que'l civisme i la conciencia de la gran majoria es rebela contra aquest joc d'indignitats i no admet encasillats de *dons nadies* que, sots la capa de vetllar pel districte, fassi tot lo contrari.

Ara volen imposar-ne un d'aquests a un districte d'aquesta *provincia*, a Tortosa. Volen imposar a un tal Navarrete per a lluitar en front den Marcellí Domingo, i s'equivoca el govern; Tortosa està per Marcellí, perquè el coneix i perquè coneix an aquest Navarrete, acreditat defensor dels sagrats interesos d'una poderosa companyia espanyola...

Bastaria, doncs, que aquests requetés de la ribera que patrocinen aital candidatura tinguessin una mica de sentit comú per abstinere en absolut de pendre part en aital lluita si no fós per a engrosar les fileres del diputat tortosí per excelencia.

Però, que diem sentit comú en un requeté, ¿es que existirien aquests organismes si no fos contravertint la llei del sentit comú?

De Dependència mercantil

El nostre «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria», tal com ja va anunciar, en la darrera Assamblea general ordinaria que celebrà el passat dia 12 del corrent, se aprovà la lletra que ja tenia redactada el Consell Directiu per a adreçar a tot el Comerç en general de nostra ciutat, en demanda de augment de sou per als dependents de comerç i de la industria tarragonines per a resarcir-se dels perjudicis que amb el augment considerable de tots els queyures sofreix aquesta classe social.

Diu aixís la lletra en qüestió que se'ns ha enviat pregant-nos sa inserció, que fem amb gust:

Molt Sr. ntre.: Les doloroses circumstancies actuals de la guerra que flagella a la Europa, han portat com a consecuencia immediata, una gran alteració de preus en tots els articles de primera necessitat alteració, que ha vingut a crear no pocs conflictes dintre de la llar dels més humils.

Com és aquest un tema que a tots ens correspon per igual, no li cal a la Junta del «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria» de Tarragona fer gaires consideracions sobres del particular, doncs alcança a totes les classes socials, naturalment que servant la justa proporció dels mitjans que cada una d'aquestes compta per a poguer afrontar el mal general.

No deixarà de reconèixer vosté, que la classe de dependents del comerç es la més afectada per la alteració de preus en els articles de primera necessitat; i és la més afectada per la sencilla raó de ser la única que de molts anys no ha vist augmentar els seus ingressos en cap ordre, mentres que pel contrari, i donada la seva especial condició que no queda classificat com un simple obrer, sinó més aviat com un auxiliar de la marxa comercial, va veient com cada dia, els obrers, pròpiament reconeguts com a tals, van conseguint millores, ja sia en les hores de treball, ja sia en els jornals, i cap d'aquestes afecten al dependent de comerç i de la industria.

Prou sab el «Centre» les dificultats amb que ha topat el comerç i la industria de Tarragona al esclatar la guerra europea, però avui que veu com ha sapigut sortejar aquestes dificultats, i el comerç torna a regularitzar-se poc a poc, entén arribat el moment per a pregar-li que, examinant vosté la seva situació económica, i tenint en compte la raó que'ns ampara, vegi la manera de augmentar el sou dels actuals dependents de la respectable casa de V., a mida de les seves forces i segons li dicti el seu mai negat patriotisme.

Ben lluny de nosaltres tota amenssa ni tampoc l'intent de tota protesta pública; els dependents de comerç, qui viuen amb satisfactori bon estat de relacions entre tots els quefes de les cases de comerç i de la industria de Tarragona, estimen aquest prec com una mida de confraternitat entre uns i altres, la que mai per mai voldriem que arribés a rompre's, sino que pel contrari, desitjem estrenyer-la amb major lligat en benefici dels mútuus interesos.

No dubtant que vosté sabrà ben apreciar l'alcanç d'aquest prec, i en la confiança de veurens atesos, li avancem les mercés més exquisides, mentres ens és grat oferir-nos com sempre atents S. S.—El Secretari, P. OLIVELLA RICOMA. — El President, M. FIGUERAS.

N. B.—Acordada ja la publicació de la present carta, els diaris de Barcelona han publicat un extens i lluminós informe firmat per la Cambra de Comerç i Navegació, D. Joan Perpiñá; per la Cambra Industrial, D. Llais Ferrer Vidal, i pel Foment del Treball Nacional, D. Josep de Caralt, en el qual les entitats econòmiques de Barcelona van creure's obligades a recomenar als elements que constituïezen les mentades corporacions oficials, que atenguessin en la mida de les seves forces el prec dels dependents del comerç i de la industria de la capital catalana, en lo relatiu als augments de sou d'aquestos, en virtut del gran encariment de les subsistencies, i fent-se aixís ressò de lo sollicitat pel «Centre

Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria de Barcelona» per entendrel de justicia i d'una oportunitat pogues vegades com ara per tothom reconeguda. Volém creure que no li passaria per alt aital document, pero l'hem volgut fer constar en defensa de la nostra actiuat que, com deixem exposada, no te més alcanç que la d'un amable requeriment.

Ideari de la guerra

Romania

Bell nom evocador: Romania... En la segona meitat del segle XIX, els principals danuvians de Valaquia i Moldavia, aplegats dintre un reialme novell, prengueren aqueix nom prestigiós. Abans, en l'Edat mitjana, fou donat el nom de Romania a les terres del Migdia oriental conquerides pels francs, és a dir, pels occidentals llatins. Entre aquells francs medi evals, els catalans ocupaven un lloc de gloria. L'Imperi català d'Orient era dit «l'Imperi dels francs qui regnen en Romania». Avui el mot Romania té una significança limitada, precisa, territorialment i ètnicament.

En rigor, la Romania no és un poble balcànic. La península dels Balcans està naturalment limitada al nord pel Danubi; i el territori rumà s'estén a l'altre costat del riu. Mes, políticament, l'Estat romanès està dins l'esfera d'interessos i dins els problemes especials de la península dels Balcans. Per això se'l considera com balcànic, anc que geogràficament no ho sigui pas.

La Romania és el més potent i avançat fogar de cultura que hi ha en el Sudest europeu. En afirmar això coincideixen tots els qui coneixen la seva historia i el seu estat present.

El règim polític de la Romania, caracteritzadament oligàrquic ha merescut a molts fortes censures. Però tothom reconeix la vigoria d'aquell poble i l'alta valua de la seva selecció intel·lectual. Per a nosaltres, llatins llatinitzants, la nació i la civilització romaneses tenen un motiu més per a la simpatia nostra en el caràcter plenament llatí de la Romania, centinella oriental, entre magiars i esclaus, de la cultura de l'Occident. Es sabut que'ls rumanesos son els descendents dels colons de l'emperador Trajà que ocuparen la Dacia i dels antics dacis romanitzats. La seva llengua pertany a l'agrupament de les novo llatines. En presència d'alguns textos romanesos, sovint ens ha admirat la gran semblança que té la llengua romana amb la llengua catalana. Si prescindíssim de l'aportació de mots, principalment esclaus, que ha sofert en son lèxic el romanés; potser podríem dir que la llengua de la llunyana Romania s'assembla més a la llengua catalana que no pas la de la veia França.

El desvetllament nacional del poble romanès se produí en la primera meitat del segle XIX. Aplegats els dos principats romanesos de la Moldavia i la Valaquia, el 1861 formaren l'Estat de Romania. El reialme romanès ha esdevingut el nucli a l'entorn del qual han de concentrar-se els bocins de patria encara irredemptes.

Té per a la Romania una capital importancia el problema nacionalista. L'Estat romanès, en efecte, no arriba a contenir la meitat dels romanesos. Aquets constitueixen un poble de 12 mil·lions d'ànimes. Un troç de la nacionalitat romana forma part de l'Hongria (la Transilvania, amb alguns «comitats» hongaresos); un altre troç, de l'Austria (meitat de la Bucovina); un altre troç, de la Russia (la Besarabia).

Per a la Romania el problema nacional, durant

els darrers trenta cinc anys, ha estat difícilíssim, molt més del que ho era el de la Bulgària, per exemple. Els búlgars tenien la quasi totalitat de les seves terres irredemptes dins la Turquia Europea (principalment a la Macedònia), i la Turquia, Estat feble, caduc, en descomposició, els en prometia la reconquesta, relativament fàcil i pròxima. Els romanesos, al contrari, ens trobaven davant per davant de l'Àustria Hongria i la Rússia, Estats que dominen les terres germanes. La Romania, a més, ha estat víctima d'una de les més grosses ingràtituds de l'història. En paga del seu esforç heròic i decisiu al costat de la Rússia en la guerra russo-turca de 1877, el Congrés de Berlín de 1878 li va arrebaçar la Bessàrabia, regió predominantment romana, sobre tot en sa part meridional. Com a compensació va donar-li les maresmes de la Dobrudja, entre el Danubi i el mar Negre. La Dobrudja, dins la mescla de races que conté, és predominantment búlgara. La Romania, després d'esser desposeïda, aparegué com a usurpadora respecte de la Bulgària. D'aquí va nàixer una doble enemistat romano-russa i romano-búlgara. I la Romania, empesa pel rei Carles, d'origen alemany, se llençà en braços de l'Àustria-Hongria, l'opressora dels seus germans de la Transilvania. Van ésser necessaris els trontolls balcànics de 1912-1913 per que el govern de Bucarest s'allunyés de Viena i s'acostés a Petrograd. L'aliança amb l'Àustria, que mai havia estat popular entre'l poble romanés, sofrí un fortíssim cop.

Per aqueixes circumstàncies desfavorables, els romanesos no han pogut fer avançar territorialment el seu nacionalisme. Però l'han fet avançar espiritualment; l'han intensificat. La llengua romana, menyspreuada algunes dècades enrera, convertida en baix llenguatge del poble rural, ha reascut i ha guanyat les dignitats de llengua literària i de llengua de cultura. Solament dins ço que se'n diu «l'alta societat» no domina encara. Aqueixes classes altes, a la Romania, tenen com a llengua usual el francès. El despertar patriòtic ha estat l'engendrador de l'actual cultura romana, cultura que li donà el primer lloc en el Sud-est d'Europa. «Els rumans—ha escrit Paul Adam—tenen diners, batallons, una ample *élite* d'intel·ligències erudites, vives, copiosament proveïdes d'idees, de ciències noves, de literatures i de filosofies, facultats desvetllades preciosíssimes que'ls altres pobles dels Balcans posseeixen en menor nombre.»

Es el sentiment nacional el motor poderós de la Romania. Però hi ha en aquesta una angunia evident, i per això es mou com si no tingués prou esma. Cercà fa tres anys, per la banda de Bulgària compensacions que el principi de les nacionalitats no justifica; i les cercà per aquella banda perquè, neguitosa dins el seu territori estret i mutilat, no podia seguir els vers camins del seu ideal pan nacionalista. Va voler aixamplar-se pel sud, en terres que no li pertanyen, perquè pel nord, del costat de la Bessàrabia, topava amb Rússia, i per l'oest, al costat de la Transilvania, topava amb Àustria-Hongria.

La guerra grant ha modificat profundament els termes del problema romanés i de tot el problema balcànic. Han crescut enormement per al pan nacionalisme romanés les possibilitats de triomf, sino total, importantíssim. Però les vacilacions i les angunies han augmentat en la mateixa proporció. ¿Calia posar-se al costat de la *Entente* per a anar contra els Imperis centrals i obtenir així, en cas de victòria, la Transilvania i la Bucovina? I si els Imperis centrals guanyessin?—¿Calia posar-se al costat dels Imperis centrals per a anar contra la Rússia i obtenir així la Bessàrabia si els russos fossin vençuts? I si la Rússia sortís victoriosa?—Evidentment, el govern de Bucarest ha volgut jugar sobre segur. En aquesta actitud hi ha més por que seny. El poble romanés, partidari cordialíssim de la *Entente*, sobre tot de la França, no té els mateixos sentiments de Bratianu, el primer ministre. Però a Romania no té força el poble, com no en té a Bulgària ni a Grècia. La política de Bratianu consisteix en procurar a la Romania el major guany possible amb el mínim de sacrificis i sense córrer el risc de perdre. Vol estalviar perills, sang i dolors al seu poble, però a canvi de l'acreixement dels perills, la sang i els dolors dels altres beligerants. Si existeix realment

l'*egoisme sagrat* de que un dia va parlar-se a Itàlia, no és pas aqueix l'*egoisme* de la Romania. L'*egoisme* de la Romania—diguem-ho millor, del govern romanés—té molt poca cosa de sagrat. És l'*egoisme* calculador, fred i crudel de l'usurer que s'aprofita de les angoixes i desgràcies dels altres.

Creim, però, que la neutralitat romana no pot allargar-se gaire més i que la Romania haurà de posar-se al costat de la Quàdruple intel·ligència. Quan aquest moment arribi, els romanesos sabran esborrar amb son heroisme la taca que sobre aquell poble fa caure la política dels seus directors.

A. ROVIRA I VIRGILI.

◆ ◆ ◆

Nocturn

Tot resta silenciós, sol i enmudit...
...tot resta silenciós...!
Tot conou i tot calla.
La augusta calma de lo infinit
entre'ls moments serens, muda devalla,
devalla muda amb aire misteriós,
amb l'aire misteriós de quieta nit...
Tot bell...! tot es hermós
pel gai enamorat
pel foll enamorat qui es conuós;
dolça quietut, sols portes pensament
de joia... sols d'amor
ensomnis, d'eternal felicitat
al qui te jove'l cor...
i ai!... poètica quietut sols ets tristesa
a qui mor d'anyorament
per al cor malaltic
pèl qui tant sols espera per companya
la llantia d'oli encesa
i entre'ls xiprers, al peu de la montanya
un cant aont podrí's!

WERTHER.

◆ ◆ ◆

Trucs

L'altre dia varem quedar en que aquets bons nois requetés no eren farrucos, però, carai! tenen— això si—un geni de mil diantres. Rés, que no se'ls hi pot dir ni mitja paraula.

Si tenen cuartos, que se'ls guardin; si tenen més «pan», que menjin dues vegades, però al menys si tan *misericosordiosos* volen mostrar-se, que no posin, per Deu, aquesta cara que sols de mirar-la ja paga.

Doncs, si, amics, sabèu perquè s'han enfadat, ara?

Perque'ls deiem requetés d'en Prat, dièu.

I cá! Perque afirmavem que'l jaumisme no es un ideal, i en canvi que ho es, bò o dolent, l'actual monarquia que patim. Total rès, henso-aquí; déiem una cosa que tothom n'está empapat i que salta a la vista del més curt de gambals.

Quan vivia Don Carlos, phsè... encare, passem'hi, perquè era un home que s'ho prenía de bona fé, i al fi i al cap representaba una tradició, però faltats com están avui de padrinatje, car sabut es que Don Jaume va per les seves i nó's recorda d'ells ni que al mon siguin i si s'en recorda es per a pendrels-hi el pèl de mala manera, dieu-me, ara, vosaltres mateixos, amics, que representa, que vol, per qui trevallà l'actual partit—cuatre soldats i un cabo—dels requetés.

Per això déiem nosaltres, amb molta raó, que en tot cas era'l seu l'ideal... menjadora: un ideal per a lluir, per a que hi haigi de tot, per a que puguin figurar algunes *eminències*, un medi per a pescar alguna concejalía o acta de diputat.

Doncs bé, per exposar aquestes veritats, amb una mica més ens excomuniquen de dalt a baix. Si les veritats no's poden dir que's cremin els llibres.

De totes maneres al final del articlís que'ns dediquen (columna i mitja, com aquell que no hi toca) ja se'n penedeixen d'haver tret el geni de cuca-fera i, com que'ns coneixem d'anar cada any junts a fer gatzara a la professó del Divendres Sant, m'inviten a mi a ingressar a les seves fileres: *a formar en las nutridas filas de nuestros valientes requetés*, (així en castellà hi tot fá mes tropa) i fins m'ofereixen per endevant uns galons: *los rojos galones de cabo*.

Ja veuen, després de tot, si me'n tenen de bona voluntat, pobre genteta. Ara'm sab greu d'habers-los fet tirar la roba a l'aigua, us ho dic formal. Perqué, vaja, devant d'aquell oferiment tan temptador, un home no's pot mostrar desagrait. Qui sab, mare de Deu, si un dia'm veuréu encare pels carrers vestit de Capitá Manaies o de requeté, que pel cas es igual, amb un motllo de codonyat al pit, per alló de *valor acreditado*. No rièu, no rièu, que tot podria ser, que carai. Sempre hi hà una hora tonta.

Bueno deixém-ho correr aixó de requetés. Com estém d'eleccions? Ja estèu ben amagadets? Mirèu'l *Diario*, malgrat els seus anys, ja ha comensat a comensar a ser optimista. Llegiu les impresions que porta dels districtes; son de primera. Es alló de grana notat ficat al cove. Rés, que'l Marqués, dels vots, ja no sab que fer-ne i en Navarrete, en Navarrete recorre'l districte per amor a l'acta car l'acta la porta ja a la butxaca. I vosaltres anèu badant.

◆ ◆ ◆

Cases de joc a Tarragona

Que a Tarragona es juga, ja que no em podem dir als prohibits diguem-ne als tolerats, que les ruletes, els daus, els montes, branden arreu, es de tots sapigut.

Escolteu per els carrers, per les rambles, els cinemes i demés llocs de reunió i sols sentiren del *3 negro*, del *32 encarnado*, de *bones*, de *males*, de *combines*, de *martingales*, de *salts*, de *repetides*, i tots els demés mots del argot timbalaire.

Ja sabem que no en té la culpa el Governador.

Sembla que això es un assaig i per administrar-ho hi ha nomenada una Junta sots la presidència del Governador civil i que per els respectes que ens mereix volem recomanar-los-hi que ja que forçosament hem de tolerar les *timbes* siga en les condicions menys perjudicials.

Creiem nosaltres que de permetre's jugar ha de ésser en llocs, cases o circols perfectament organitzats com a cases de joc, sens lloc a dubte per a ningú, amb retol i tot, de cap manera com succeeix en Centres aont hi acudeixen menors d'edat o individus que no hi entren amb el propòsit de jugar sino al anunci d'uns balls o altres festes i potser i tot de un repartiment de premis a alumnes d'escoles, i sens pensar es troben de mans a boca enfront de la ruleta o els daus.

Això de cap manera deu tolerar-se.

A Tarragona hi ha massa cases de joc. La Junta encarregada deu, a nostre entendre, limitar-les en mes de la mitat, si no pot ésser totes, ja que ni a la curta ni a la llarga han de portar cap benefici ni a Tarragona ni a sos habitants i si sols perjudicis i tragedies en les llars, com mes modestes mes grosses, ja que unes pessetes perdudes per un obrer, avui mes que mai, han de sentir-se en la economia doméstica.

Que el joc es un vici pernicios, flagell terrible de la humanitat, causant de les mes grans desgràcies es de tots tan sapigut, que fora una redundancia repetir-ho.

I es per ço que esperem que la Junta, sens mirar l'*egoisme* d'una major recaudació, ja que si aixó fes ens faria l'efecte del celebre Joan Robles, crear un gran hospital però fent avans els pobres, procurarà limitar el mal a sa mida mes petita ja que inevitablement sembla l'havem de sofrir.

TRIK.

◆ ◆ ◆

El conflicte del sulfat

Com a conseqüència de les declaracions formulades pel president del Concèl de ministres referent a la negativa del govern anglés, de autoritzar la exportació del sulfat de coure, se ha produït gran revol entre les classes agrícoles de nostre país.

I d'aquí que se hagi produït una puja importantíssima en el preu d'aquest producte per part dels que tenen existències.

Segons el mateix quefe del govern ha manifestat, reb diàriament centenars de telegrams d'arreu

d'Espanya pregant, i alguns exigint, la immediata solució d'aquest importantíssim assumpte.

Mereix citar-se el enviat per l'Unió de Viticultors de Catalunya, que per la seva importància textualment reproduïm:

«Excmo. Sr. Presidente Consejo Ministros.—Madrid.—Reunido Consejo Regional Unión Viticultores Cataluña; en su conocimiento contestación telegráfica dada por V. E. a telegramas dirigidos Consejos Comarcales; movido por la gravedad inmensa momentos actuales, cuya pavorosa trascendencia moral y material escapa a todo cálculo y ponderación, acordó por unanimidad dirigirse telegráficamente a V. E. en momento supremo, recordándole:

1.º Que ni es admisible ni verosímil la actitud que se adjudica a Gobierno inglés, considerando que principalmente de España recibe cobre, ni es aceptable tampoco alegue carencia de sulfato, cuando casa inglesa respetable se compromete a embarcarlo mediante o previa la oportuna autorización de embarque.

2.º Que el Gobierno ofreció recientemente, avallando su ofrecimiento regias manifestaciones, sobradas para desvanecer vivísimos recelos, que se adquirirían cinco o seis mil toneladas de sulfato en el extranjero por cuenta del Estado, consiguiendo así levantar los espíritus por la concepción de legítimas esperanzas fundadas en la realeza de la garantía empeñada.

3.º Que resulta ser un empeño muy inferior a la importancia de aquellos ofrecimientos, el situar fondos en Inglaterra y obtener el permiso de exportación exigido por la casa Marshall, para embarcar las seiscientas toneladas que tiene ofrecidas en firme a la Federación Agrícola Catalana-Baleares por mediación del señor director general de agricultura.

4.º Que apesar de esta insignificancia, el país se encuentra a última hora con que resultan vanas las promesas que se le han hecho para sortear la adopción de aquellas medidas que el mismo país señaló en tiempo y hora oportunos, perfectamente viables y hacederas, y

5.º Que el conflicto se hace inminente de no resolverse pronto y con eficacia este problema que puede ser de vida o muerte para la viticultura, que no cuenta con recursos para hacer frente a los actuales precios del sulfato. Precios que sobrepasan los límites que las leyes del Estado consienten, a ciencia i paciencia del Gobierno, cuya actuación totalmente negativa en este sentido, enciende concentrados enojos extraordinariamente acrecentados ante la consideración de que ocupa un lugar señaladísimo en el poder una personalidad que es de público dominio que así personal como familiarmente está directamente interesada en que la producción nacional del sulfato realice los mayores beneficios, aunque de ello sufran las disposiciones legales contenidas en el Código.

Recordamos asimismo a V. E. indicaciones y argumentos contenidos en Exposición elevada por Federación Vitícola del Noroeste de España en Febrero último. Imposibilitada exportación, se impone inmediata, enérgica, implacable requisa y reparto equitativo sulfato cobre existente en España a precios estrictamente relacionados con su coste de producción.

En circunstancias como las actuales, la salud del país exige un gobierno fuerte y decidido a intervenir a toda costa, enmendando, para ello, las leyes que sean imperfectas, anulando las que estorben, y decretando las que hagan falta. Si el Gobierno no se siente con fuerzas para salvar al país, debe dimitir antes que el país, en legítima defensa, le dimita. Presidente, *Santacana*.

De l'Ajuntament

A la sessió del dia 13, celebrada de segona convocatoria, hi assistiren 23 regidors. Públic, plè.

Foren aprovats els tres dictamens de la Comissió de Foment que figuraven en l'orde del dia.

En el dictamen de la Comissió de Governació, informant una instància presentada per D. Manuel Folguera i Durán, en Ventosa fa remarcar la con-

veniència de que, com assaig, l'Ajuntament demani la càtedra de Llengua catalana completament lliure, doncs creu que aixís se treuria mes bon resultat. En Loperena, de la Comissió de Governació, diu que ell, com a pràctic en l'assumpte, creu que l'Ajuntament té de procurar que la càtedra siga obligatoria, perquè aixís els alumnes practiquen més el estudi (queda acceptada l'esmena den Loperena), fent la salvetat de que si no's pot conseguir per part del ministre la càtedra obligatoria siga la voluntaria.

Respecte a l'afirmat del carrer de Sant Agustí, que figurava en un dels dictamen de la Comissió d'Hisenda, en Ventosa fa avinent que com és de un gran cost, la Comissió tindria que mirar-ho bé, a lo que en Nadal, en nom del president de la Comissió, diu qu'és convenient que continui l'afirmat del mentat carrer per ésser una via de gran concurrència, quedant-se en que al fer els nous presupostos se tindrà en compte i que si's pot pagar se farà.

Torna a la Comissió, després de un llarg debat, el dictamen de la mateixa Comissió d'Hisenda referent a fer els treballs necessaris per a la graduació de les Escoles de nenes.

El dictamen de la Comissió d'Aigües fou molt discutit, puix se va suspendre la sessió a les nou per a continuar-la a dos quarts d'onze, la que's reprenqué amb la mateixa forma i amb un plè per part del públic.

L'Albafull feu una defensa del dictamen. En Nadal presentà una esmena en el sentit de que's demani a Caballé fiança, a lo que s'hi conformaren Ventosa i Orovio. En Prat digué que estava conforme amb el dictamen. Vallhonrat, en nom de la minoria, rebutjà en un tot lo de Caballé (cosa sabuda). En Nin manifestà no li extranyava que'ls carlins votes sin en contra, doncs es la seva mania, emprò sí que a ell lo que li extranya es de que amb el temps que fa que combaten aquest assumpte no hagin presentat cap solució.

Intervingueren Loperena, Nadal, Orovio, Ventosa i l'Albafull i després de una serie d'incidències còmics-dramàtics-lírics, es posa a votació el dictamen, quedant aprovat, amb el vot en contra dels carlins i Orovio, Nadal i Ventosa, el projecte de conducció d'aigües a la nostra ciutat presentat per D. Joan Cavallé, aixís com també concedint-li sis mesos de prórroga per a portarles al diposit de l'Oliva.

Després, en Cavallé fa un prec perquè l'Ajuntament se preocupi dels treballs del Dic de Llevant, doncs al resoldres aviat se donaria feina a uns 300 obrers i no passaria lo que està passant a bastantes poblacions d'Espanya respecte a la manca de trevall.

En Lliteras fa una proposició perquè l'Ajuntament telegrafi al president del Concill de Ministres demanant l'indult de un sentenciat a mort de Salomó. Queda aprovada.

Eren les dugues del matí quan s'aixecà la sessió.

A un enemic de ma llengua

En català em va fé una santa dona
la primera carícia maternal;
en català em contà rondalles l'avi
assegut a l'ascó en la llar pairal.

En català'm digné ses amoretes
la que avui és mestreaça del meu cor;
en català em donà l'adéu mon pare
quan li extingí la llum dels ulls la Mort.

En català han sigut tendres i dolçes,
les primeres moxaines del meu fill...
¿i are del català vols que renegui?
¿no ho conseguiràs pas!... ¿no hi ha perill!

Jo sento i penso en català, i voldries
que en una extranya llengua m'expressés?
un jorn fou nostra parla esclavitzada,
però aquells temps no tornaran mai més.

J. BURGAS.

Lo que no havien fet les Arcaldies, el treure la pols dels carrers de mes tranzit, ho ha fet el tems.

La pluja poc a poc ha acabat per eliminar-la en absolut de modo que avui estan els carrers en estat de desència que dona gust. Ara una mica de revisió de l'Arcaldia, i, estariem bé per un bon espai de tems.

Així, doncs, essent que ara hi ha aigua abundó convindria que se anés regant els carrers amb frecuencia, amb molta frecuencia a la fi d'impedir que la clàssica pols tarragonina desllueixi la bellesa de la ciutat.

¿Serém oïts...?

Ha mort sobtadament a Barcelona el diputat a Corts per Sant Feliu de Llobregat, D. Laureà Miró i Trepal, forsa conegut en el mon de la política i en el de les empreses d'obres.

Figurà en la Solidaritat Catalana; fou de la U. F. N. R. i ara militava en les files dels reformistes.

Enviem a la seva familia el testimoni del nostre condol mes sentit.

Don Alfons Sala, el digne diputat per Terrassa, ha presentat la dimissió del alt càrrec de director general de Comerç que ostentava. La decissió sembla's deu a que'l govern no vol complir lo que tenia promès amb la solució dels problemes econòmics.

Està vist que no tot'hom serveix per a estar entre certa genteta i una prova n'és aquests dos recents casos: Urzaiz i Sala.

Per a assistir a la conferencia que donà En T. de Martí-Ferret al Circol Tradicionalista el dijous passat, reberem atenta invitació que agraiem.

Divendres morí la qui en vida fou la mare de nostres amics i consocis En Josep i En Antón Gil, havent-se efectuat ahir l'acte del enterrament al que hi acudiren un nombrós seguici, prova de les moltes coneixenses i amistats que tenen.

Als nostres mentats amics i demés familia els hi adresem el nostre pèsam per la irreparable i sensible perdua que han experimentat.

Ha tingut lloc la tercera conferencia del Curset de cultura industrial que el Secretari del «Centro Industrial» ve desenrotllant en dita societat.

Lo atractivol del tema feu que la concurrència passés un rato per demés agradable.

La quarta que tindrà lloc el dimars vinent, ajustarà al següent programa: Condicions per a la prosperitat de les *industries*.—La competència.—Clasificación de les *industries*.—*Industria* i fabricació.—La classe mitge del petit *industrial* i del comerciant al por menor.—Rápida resenya del avenç *industrial*.

El quadern perteneixent a aquesta setmana de la *Lectura Popular* conté «Narracions» del mallangüanyat publicista En Esteve Suñol.

Tarragona : Imp. Llorens i Cabré : Fortuny, 4

ANTIGUA CERRALLERIA :- de la :-
Vda. de Baldomer Baró

Plaça del Rei, 7 i 10

Se construeixen tota classe de panys de seguretats, báscules, romanes, portes ondulades, i tot el ram de cerralleria artística, etc., baix la direcció den

PAURUIZ

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606.
BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ
Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge de les Cases de Socors de Barcelona
 Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.
 Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI
 DE
JOAN M. PIÑOL
 Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181
 Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamans : Escribanes : Plu-
 mes Stilográfiques : Pesa-carres : Copiadors, etc. : Gran novetat en pitja pa-
 pers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.
PREUS SUMAMENT BARATOS

FERRETERIA MALLOL
 Bateria de cuina :: Eines de totes classes :: Articles per
 a magatzems de vins i olis.
 Objectes per a regalos — Articles per a Sports
 Sant Agustí, 9 i 11. — Tarragona

Sastreria Novitat
LLUIS MONTSERRAT
 PORTALET, 1
 PLASSA DE LA FONT, 51
 TARRAGONA

PERE SIMÓ ROMEU
ESPECIALISTA EN ENFERMETATS DE LA BOCA I DENTS
 Curació de la cariè dentaria i abturacions en plata, platino, marfil : Orificacions : Tre-
 ball d'escola americana : Ponts, corones, pivots, dent espiga : Dents i dentadures de
 totes classes i preus : Cirurgia i tractament pràctic-modern per a la curació de les enfer-
 metats de la boca i extraccions.
CONSULTA tots els dies, de 9 del matí a les 4 de la tarda, menys els diumenges.
RAMBLA SANT JOAN, 53, PRAL.
TARRAGONA

AL DIA
 Rambla de Sant Joan, 40
 NOVITATS
 BISUTERIA
 PERFUMERIA
 BRODATS
 ROBA BLANCA FETA
 CORBATES
 GUANTS
 COLLS I PUNYS
 BANOS I STORS

HIMALAYA
 El rei dels
 licors estomacals
 FABRICANTS:
 Fills de Joan Vilá Granada
 MARCA REGISTRADA
 Gran Diploma d'Honor en
 l'Exposició
 de Buenos Aires.
 Demanento en els cafés i pasteleries
 Indicad per a casaments,
 batètjos i banquets

Perruqueria Americana
 SERVEI APARTAT
 PER A CADA CLIENT
 Massatge facial elèctric
UNIÓ, 3

Casa Lliteras
 Recomana al públic
 sos acreditats Cafés
 Torrefacció diària
 Gran assortit de articles
 del ram de ultramarins.
 Garantia absoluta amb la
 calitat dels seus gèneros.
 Servei a domicili
MAJOR, 3
TARRAGONA

Francisco
Potau
Calçat fet
i a la mida
 Rambla S. Joan, 52
TARRAGONA

COLMADO CENTRAL
 DE
FREDERIC MIRET
 Fruites fresques, embutits, fam-
 bres, conserves, vins, xampanyes
 :: i tota classe de comestibles ::
 UNIO, 28 — TELEFON 245
TARRAGONA

PERE LLORET
 CORREDOR REIAL DE COMERÇ
 Apodaca, 9
 Corbates i articles per a home
GILABERT GERMANS
 PREUS BARATOS

JOAN ESBERT
 FARMACÈUTIC
 UNIO, 22
FRANCISCO COCA
 Lo millor en comestibles
 RAMBLA DE CASTELAR, 24

MENJADORS DEL JARDÍ
 DE
FRANCISCO LÓPEZ
 AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 46
TARRAGONA
 Se serveixen cuberts des de 150 pessetes en
 endavant i a la carta.
 Hospedatges per temporada a preus con-
 vencionals.
 Habitacions amb llum elèctrica.

MOSTELLE
 El Vermouth més
 higiènic
 Un excelent refresc
 El millor aliment en les
 malalties i convalen-
 cencia
 Se ven per tot arreu
(RAIMOST)
 Suc de raims sense alcohol
 The Grape Juice Co. L.^d
 Londres i Tarragona

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopèdics
(TRENCATS)
 Molts son els qui venen braguers, emprò molt pocs saben construir-ne.
 Costa colcar un braguer, però moltíssim costa construirlo, dones avans que colcarlo bé es
 indispensable sapignerlo construir, perque sense la ciencia i pràctica de construcció mai pot ad-
 quirir-se la de colocació.
 El BRAGUER-ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el mes pràctic i
 modern per a la retensió i curació de les hernies per cròniques i rebelles que siguin.
 Grans existencies de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la
 infancia i tot la concernent a Cirurgia i Ortopedia.
ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAIXES VENTRALS
CASA MONTSERRAT - UNIO, 34 - TARRAGONA